

Kulturdepartementet

Vår ref
2021/5227-1

L.nr:
2392/2021

Arkiv
F08

Deres ref:

Dato:
14.11.2021

Høringsuttalelse - forskrift for tilskudd til frivilligsentraler

Høring – Ny forskrift for tilskudd frivilligsentraler

Kommunedirektørens uttalelse.

1. Lierne kommune mener at modell 1 er den modellen som best egner seg som finansieringsmodell for frivilligsentraler. Modell 1 gir frivilligsentraler i små kommuner en forutsigbarhet og mulighet til å drive på det nivået som allerede er etablert. Frivilligsentralen i Lierne kan i stor grad videreføre driften som i dag. Modell 1 viderefører målsetningen om at frivillighetssentraler skal ha forutsigbare rammevilkår og fortsatt kan stimulere til frivillig innsats, være åpne møteplasser for befolkningen og fremdeles være et bindeledd mellom kommune og frivillig sektor i mindre kommuner.
2. Kravet om utlån av lokaler til øvrige organisasjoner kan påvirke egenfinansiering for frivilligsentraler som har inntekter på utleie. Kravet kan også uheldige virkninger opp mot øvrige frivillige aktører som vil få kunne få mindre utleie.

Saksopplysninger

Kulturdepartementet har sendt ut høringsnotat vedrørende ny forskrift om tilskudd til frivilligsentraler. Høringsfristen er 12. november 2021. Ikrafttredelse er planlagt fra 1. januar 2022.

I Lierne har vi en frivilligsentral, og kommunen yter tilskudd tilsvarende det som forventes ut fra rammebetingelser.

Valg av finansieringsmodell vil ha stor betydning for finansieringen av frivilligsentraler i kommunene.

Frivillighetens selvstendighet er et grunnleggende prinsipp i frivillighetspolitikken. Staten skal ikke styre frivilligheten, men legge til rette for aktivitet. Dette fastslås i Stortingsmelding 10 (2018-2019) «Frivilligeita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig (Frivillighetsmelding)».

Regjeringa har satt fire mål for den statlige frivillighetspolitikken:

1. Bred deltakelse

Frivillig innsats er en kilde til fellesskap, demokratiutøvelse og kompetanse.

Regjeringen vil at denne kilden skal være tilgjengelig for alle, uansett kjønn, etnisitet, inntekt, funksjonsnivå eller interessefelt.

2. En sterk og uavhengig sektor

Regjeringen vil legge til rette for en sterk og uavhengig sektor som vokser nedefra.

Det innebærer blant annet å styrke de brede støtteordningene og ha klare og tydelige kriterier for tilskudd.

3. Forenklingsreform

Det skal være enkelt for frivilligheten å søke, ta imot og rapportere på offentlig støtte.

4. En samordnet frivillighetspolitikk

Et godt samspill med offentlige myndigheter skal bygge opp under frivillig aktivitet.

Innretningen av tilskuddsordningen for frivilligsentraler skal bygge opp under disse målene.

Målsetningen med den nye forskriften for frivilligsentraler er å skape gode og forutsigbare rammevilkår for frivilligsentraler slik at de kan stimulere til frivillig innsats, være åpne møteplasser for befolkningen og være bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor.

Frivilligsentralenes rolle som **bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor** tydeliggjøres i forskriften. Dette innebærer at frivilligsentralene må samarbeide med både kommunen og lokale lag og foreninger. Frivilligsentralene bør ikke bare rekruttere frivillige til egne aktiviteter, men være en tilrettelegger for frivillig aktivitet i kommunen. I § 8 foreslås at frivilligsentralenes lokaler skal gjøres tilgjengelig for gratis utlån til frivillige organisasjoner. Dette vil styrke frivilligsentralenes funksjon som møteplasser.

Departementet ønsker å styrke frivilligsentralen som **selvstendig enhet** ved å videreføre og tydeliggjøre en del formalkrav til frivilligsentralenes organisering. Kravene om at frivilligsentralene må ha et styre, egne vedtekter og avholde årsmøte foreslås derfor videreført. Det foreslås et absolutt krav om egen registrering i Brønnøysundregisteret.

Departementet ønsker også å styrke **kommunens koordinerende rolle**. Det er lokale behov som skal ligge til grunn for lokal frivillighetspolitikk. For å sikre at frivilligsentralene møter lokale behov og lykkes som bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor bør de være en sentral del av kommunens

helhetlige frivilligpolitikk. Kulturdepartementet foreslår derfor at kommunen fortsatt skal være søker på vegne av alle frivilligsentraler i kommunen, men at midlene skal øremerkes.

Kulturdepartementet foreslår å videreføre kravet om 40 % **lokal finansiering**, slik det var før 2017. Den lokale finansieringen vil ofte være kommunale midler. Kulturdepartementet mener det vil være positivt at kommunene velger å prioritere frivilligsentralene, også med budsjettmidler.

Et ankepunkt til krav om lokal finansiering, vil være at det kan få konsekvenser for støtte til annen frivillig aktivitet eller andre oppgaver.

Departementet presiserer at det skal være et mere lokalt handlingsrom ved å la være opp til den enkelte frivilligsentral hvilken **stillingsprosent daglig leder** og/eller andre ansatte ved frivilligsentralen skal ha. Dette åpner for best mulig handlingsrom for hvordan tilskuddet prioriteres brukt i forhold til aktivitet med videre.

Det foreligger fire modeller mht. fordeling av tilskuddsmidler. Modellene tar i ulik grad hensyn til folketallet i kommunene og om det finnes en eller flere frivilligsentraler i kommunene, og gir også i ulik grad rom for utvikling og endringer.

- **Modell 1** – som er svært lik dagens tilskuddsordning, som fordeler tilskudd til og ut fra de sentraler som finnes i dag. En slik fordeling sikrer at alle eksisterende frivilligsentraler fortsatt kan regne med tilskudd til videre drift. Samtidig vil det fortsatt være store forskjeller mellom kommuner. Denne modellen er innrettet slik at tilskudd til nye frivilligsentraler enten må resultere i lavere tilskudd til alle, eller at rammen må økes tilsvarende. En slik mekanisme kan føre til press på ordningen.
- **Modell 2** - Fordele tilskuddet til kommuner etter innbyggertall, men øremerke tilskuddet til frivilligsentraler. Denne ordningen er også enkel og ubyråkratisk, men en del kommuner vil få et tilskudd som ligger langt lavere enn tidligere tilskudd for én frivilligsentral. En slik fordeling krever at kommunen eller andre stiller med en betydelig større egenandel for å finansiere en frivilligsentral. En slik fordeling vil være i strid med intensjonen i Stortingets vedtak.
- **Modell 3** - Gi en minstesats til alle kommuner med minst én frivilligsentral. Minstesatsen skal, sammen med lokal finansiering, dekke utgifter til én sentral, og være på samme nivå som tidligere tilskudd per frivilligsentral. Resten av rammen fordeles likt på alle landets eksisterende frivilligsentraler. En slik fordeling sikrer drift ved eksisterende frivilligsentraler, men kan oppleves urettferdig for de kommunene som i dag har relativt lavere dekning av frivilligsentraler i sin kommune. Likt modell 1 vil opprettelse av nye frivilligsentraler føre til press på ordningen.
- **Modell 4** – Gi en minstesats til alle kommuner med minst én frivilligsentral. Minstesatsen skal dekke utgifter til én sentral, sammen med lokal finansiering, og være på omtrent samme nivå som tidligere tilskudd per frivilligsentral. Resten av rammen fordeles likt etter innbyggerantall, men tilskuddet øremerkes frivilligsentralen(e). En slik fordeling gir en mer lik fordeling av tilskudd per innbygger, men sikrer fremdeles et tilbud om frivilligsentral i alle kommuner.

Modell 1 og modell 4 er trukket fram som mest hensiktsmessig fra kulturdepartementets side.

Departementet anfører at forskriften med forutsetninger ikke vil ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning. Det tas sikte på at forskriftene skal tre i kraft fra 1 januar 2023.

Vurdering

Målsetninger og formål skissert i høringsinnspillet støttes. Lierne kommune har hatt en politikk som støtter opp om og tilrettelegger for alle lag, organisasjoner og foreninger slik at de kan bidra til bred deltakelse og aktivitet og skape rom for felles møteplasser. Det er lagt vekt på at dette skal være tilgjengelige for alle, uansett kjønn, etnisitet, inntekt, funksjonsnivå eller interessefelt.

Valg av modell

Modell 1 og modell 4 er trukket fram som mest hensiktsmessig fra kulturdepartementets side.

Ser man på totaløkonomiske virkninger ut fra de endringer som skjer i samfunnet knyttet til krav/forventninger til frivilligheten og foreningslivet som må tilpasse seg fremtidens behov og forutsetninger, vil modell 4 være best egnet.

Modell 4 gir større endringer enn modell 1, men gir, ifølge kulturdepartementet, en mer lik fordeling og økt lokalt handlingsrom. Modellen legger opp til at tilskuddet beregnes delvis på bakgrunn av innbyggertall, og ikke antallet eksisterende frivilligsentraler. Alle kommuner sikres tilskudd til minst én frivilligsentral, mens resten fordeles etter innbyggerantallet. En slik fordeling gir en mer lik fordeling av tilskudd per innbygger. Modellen vil gi finansiering av tjenester innenfor frivilligheten på like vilkår for alle innbyggere i Norge. Modell 4 medfører dessuten at kommunen står fritt til å prioritere fordelingen av tilskuddet, i motsetning til modell 1 som sier at tilskuddet skal deles likt mellom frivillighetsentralene i kommunen. Modellen gir også kommunene mer handlingsrom til å prioritere bruk av midler ut i fra lokale forutsetninger og behov. Det kommunale tilskuddet og en eventuell økning av dette vil kunne gis direkte til den frivilligsentralen kommunen ønsker å satse på.

Høringsutkastet sier ingen ting om hvor stor andel av tilskuddet som skal tildeles på bakgrunn av innbyggertall, men det er en risiko for at små kommuner får lavere tilskudd enn ved dagens ordning.

Hvis de økonomiske rammene/bevilgningene skal være lik fra departementet, vil modellen gi omfordeling av midler fra mindre kommuner/kommuner med flere sentraler til befolkningsrike kommuner. Modellen vil «straffe» mindre kommuner enda strengere hvis det er flere sentraler i disse. Modell 4 belønner ikke det å ha flere frivilligsentraler. Dette kan gi den virkningen at frivilligsentraler må slås sammen.

Ved valg av modell 1 vil tilskuddet bli korrigert fra antall sentraler på landsbasis. Opprettholdes dagens sentraler, vil dette ikke påvirke økonomiske rammer da totalrammen skal være lik fra sentralt hold. Opprettes det flere sentraler, blir det flere å dele totalen på, noe som gir lavere økonomisk rammer til den enkelte sentral. Modell 1 vil i det vesentlige videreføre dagens øremerkede støtte til kommunene, men vil ha betydning for fordelingen mellom frivilligsentralene. Modell 1 gir i teorien mulighet til økt tilskudd hvis man oppretter en ny sentral.

Uansett modell vil det kunne gi Lierne kommune utfordringer knyttet til lokal finansiering.

Kommunedirektøren vurderer ut fra dette at modell 1 vil være den som gir like og forutsigbare rammevilkår for frivilligsentralen i Lierne kommune.

Kommunedirektøren har tillatt seg også å vurdere noen av premissene som er lagt til grunn i høringsforslaget.

Kravet om **utlån av lokaler** til øvrige organisasjoner kan påvirke egenfinansiering for frivilligsentraler som har inntekter på utleie. Kravet kan også uheldige virkninger opp mot øvrige frivillige aktører som vil få kunne få mindre utleie.

Forutsetningen om at forskriften ikke medfører økte kostnader

Ved valg av modell 1 vil man i utgangspunktet oppretthold dagens overføringer/rammer fra stat så lenge man har et fast antall sentraler på landsbasis. Erfaringsmessig vil krav om lokal finansiering ofte bety at det er kommunen som må stille med 40%.

Lierne den 12. november 2021

Patrik Lundgren
Kommunedirektør

Med hilsen

Patrik Lundgren
Kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:

Kopi: